

To slags film om Danmark

1935—40 af I. C. Lauritzen

Poul Henningsens Danmarksfilm er nu nøjagtig 20 år gammel — den havde premiere den 29. april 1935 — men set idag mere ung, frisk og sprællevende end nogen af de spillefilm, som i det følgende femår så lærredets lys. Har dens nervøse kameraføring, dens præcise klipning, dens tidssvarende musikanvendelse og begivenhedsfyldte billedsprog haft betydning for dokumentarfilmen, som i denne periode oplevede sin glørværdige

Johan Jacobsen

opblomstring, så er det til gengæld alt sammen gået sporeløst hen over den samlede danske spillefilmproduktion, som her nåede bundrekorden.

Dybt under enhver kunstnerisk bedømmelse rækkevidde lagdes i disse år den solide grundvold for den falske folkelighed, hvorpå den store filmmasse siden har bygget, den københavnske jovialitet centreret omkring *Schonberg*, *Arhoff*, *Arthur Jensen*, *Olga Svendsen*, *Liva Weel*, *Osvald Helmuth* og lille *Connie*. „Bag Københavns Kulisser“, 1935, „Kidnapped“, 1935, „Panserbase“, 1936, „Cocktail“, 1937, „Der var engang en Vicevært“, 1937, „En fuldendt Gentleman“, 1937, „Inkognito“, 1937, „Den mandlige Husassistent“, 1938, „Champagnegaloppen“, 1938, (Johannes Poulsen); og den landlige idyl: „Komtessen paa Steenholt“, 1939, „Livet paa Hegnsgaard“, 1938, og Stavnsbaandfilmen „Kongen bød“, 1938. Ferske, nødtørftige historier, hængt op på folkekære skuespillere og udstafter med landskabelige prospekter, folkelige sange og sølvknapet vadmæl. Forfatterne *Fleming Lynge*, *Paul Sarauw* og *Sv. Rindom* og instruktørerne *Arne Weel*, *Emanuel Gregers* og *Jon Iversen* er Tordenskjolds soldater, der affyrer det samme løse krudt for skiftevis ASA, Palladium, Teatrenes Filmkontor og Nordisk Film, og selv eksperter vil næppe kunne skelne de enkelte personers eller selskabers værker fra hinanden.

Forfatter- og instruktørparret *Alice O'Fredericks* og *Lau Lauritzen jr.*, som tegnede sig for en kvantitativt imponerende part af den samlede filmproduktion, skal, skønt deres film i henseende til genre og lodighed ikke adskiller sig fra den øvrige folkelighed, nævnes særskilt, fordi der dog hos dem anes en rent håndværksmæssig udvikling, som lader sig notere som et af de få tegn på liv i en stilstandsperiode. I filmen „Idag begynder Livet“, hvormed de i december 1939 satte punktum — eller semikolon — for det her behandlede tidsrum, lykkedes det dem endog at skabe et lystspil, som med en vis menneskelighed i tonen, nogen ægthed i miljøet og friskhed i dialogen undtagelsesvis henvendte sig til et voksent, normalt begavet publikum.

Lystspilgenren er iøvrigt sparsomt repræsenteret, men rummer dog spæde mindelser om, at vi her befinder os i Lubitsch's og Capras glanstid. Her tænkes på det for sin tid nye og begavede, om end lidt usikre tonefald i den debuterende *Johan Jacobsens* „Under Byens Tage“, 1938, et tonefald som året efter, støttet af *Skot-Hansens* drejebog, havde vundet større selvtillid og præcision i den fordringsløst vittige spøg „En lille Tilfældighed“.

Og nu til den tunge ende, prestigefilmene, der traditionen tro tog deres tilflugt til det gode, gamle, anerkendte teater: *Svend Gades* „Balletten danser“, 1938, *Arne Weels* „Den kloge Mand“, 1937, og „Genboerne“, 1939, *Jon Iversens* „Den gamle Præst“, og *Methlings* „Elverhøj“, 1939. Store pretentioner, store skuespillere (*Alstrup*, *Reumert*, *Bodil Ipsen* og det halve kongelige teater), store litterære navne (*Hostrup*, *Heiberg*, *Jakob Knudsen*), men kantede, ubehjælpomme og døde film.

Ene om at hævde filmen over for den hele teatergarderobe er „Skilsmisens Børn“, 1939, skrevet og instrueret af *Benjamin Christensen*, med den 15-årige *Grethe Holmer* som „fund“ og en gennembrudspræstation af *Svend Fridberg*, et indtil det frenetiske seriøst tænkt og fortalt problemdrama om moderne ungdoms holdningsløse erotik og forældrenes moralske ansvar, en artistisk personligheds gennemtrængende, næsten skingrende stemme, der sammen med Poul Henningsens muntert synkoperede rytmer hæver sig over femårets mumlekor af trivielle åndløsheder.